

Platform voor Circulaire Bouwknopen

Delen van praktijkervaringen met oog op snellere toepassing circulaire uitvoeringsmethodes

HET PROJECT IN HET KORT

Bouwknopen zijn plaatsen in het gebouw waar verschillende bouwcomponenten samenkomen en aan elkaar worden bevestigd. Het platform behandelt niet enkel demonteerbare bouwknopen, maar ook bouwknopen met hernieuwbare materialen, met toepassing van in-situ hergebruikte materialen etc.. Op dat vlak bestaat er echter nog een grote kloof tussen theorie en praktijk: **innovatieve oplossingen worden meestal op de bouwwerf zelf bedacht, maar achteraf zelden gedeeld**. Die kloof blijft zo jammer genoeg behouden.

Met dit project wil LabLand daarvoor een oplossing vinden. Samen met VUB Architectural Engineering onderzochten we hoe we **de opbouw van circulaire praktijkkennis kunnen stimuleren** door verschillende bouwactoren samen te brengen om ervaringen uit te wisselen. We hebben daarbij **een hele reeks samenwerkingsvormen en kennisstromen geanalyseerd** en getest. Ook wensten we een **platform uit te werken** waar bouwprofessionals praktijkervaringen uitwisselen, waardoor ze vertrouwen krijgen om circulaire bouwknopen toe te passen.

Door de **praktijkervaring een klankbord te geven**, genereren we een **win-win op lange termijn** voor iedereen die participeert. Zo gaan we in tegen de verlamrende competitie die momenteel leidt tot kortetermijnbeslissingen en een status quo.

PROJECTGEGEVENS

Dossiernummer: 2020-075
 Looptijd: 12/2020 tot 06/2023
 Subsidiebedrag: € 100.000

Een project van:

LabLand vzw

Samen met:

Vrije Universiteit Brussel - Architectural Engineering

[naar de databank >](#)

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

- 1 Eerst **onderzochten** we **bestaande bouwknopplatformen**. Door daarnaast verschillende bouwprofessionals te bevragen over hun praktische toepassing van circulaire bouwdetails, verkregen we **inzicht in hefboomen en sleutelmomenten**.
- 2 Vertrekkende uit de noden van een brede waaier praktijkcases, werkten we **14 formats** uit: **samenkomst- en begeleidingsmomenten** met en voor bouwteams, gelinkt aan sleutelmomenten in het ontwerp- en bouwproces. Via uitgewerkte **documentatietechnieken** verzamelden we leerlessen.
- 3 Voor de **brede disseminatie** experimenteerden we met een **online platform**. **Tijdlijnen** van de bouwprojecten bleken daarbij de beste kapstokken om contextspecifieke informatie overzichtelijk weer te geven.
- 4 Aan de hand van de begeleidingstrajecten voor bouwteams hebben we een **businessmodel voor kennisdeling uitgewerkt en uitgetest**.

KERNCIJFERS

12

gedocumenteerde cases

14

uitgewerkte formats

95

betrokken
bouwprofessionals

21

behandelde details

BELANGRIJKSTE GELEERDE LESSEN

- 1 Tijdens het ontwerp- en bouwproces vormen de **bestaande sleutelmomenten** waar verschillende bouwprofessionals samenkomen het **ideale aanknopingspunt** om bouwdetails te destilleren en kennisuitwisseling te bevorderen. **Kennis capteren werd wel als extra last ervaren**, maar door het documenteren. Daarom werd het begeleiden van bouwteams gekoppeld aan het documenteren van de leerlessen.
- 2 Het documenteren en ter beschikking stellen van praktijkkennis alleen is niet voldoende om circulair bouwen breed ingang te laten vinden. Er is ook **nood aan contextspecifieke begeleiding** van bouwteams.
- 3 De begeleidingsnood biedt kansen voor het ontwikkelen van een **businessmodel** waarbij begeleiding wordt gecombineerd met het capteren en delen van praktijkkennis. Er is hiervoor betaalbaarheid.
- 4 **Veel tools rond circulair bouwen zijn niet volledig afgestemd op het bouwproces** en niet voldoende aangepast aan de praktijkinzichten. Er is nood aan blijvend geëngageerde trekkers die **tools continu updaten** op basis van kennisuitwisseling in de praktijk.

WAT BRENGT DE TOEKOMST?

Als cobouwheer coördineren wij bouwprojecten in het kader van verschillende activatiemodellen voor onderbenutte ruimte (vb. Inschuifhuis, Wonen boven Winkels ...). Dankzij dit project is er nu een **methode om de ontwikkelde kennis van eigen projecten te documenteren en delen**. De inzichten van dit onderzoek vormen een directe aanleiding om onze **activiteiten te verbreden** en de technieken ook aan te leren aan derden.

Enkele uitgewerkte formats, zoals de **architectenbrainstormsessies**, zullen we **blijvend inzetten**. De interacties tussen de deelnemers leidden tot **meer en ambitieuzere circulaire bouwprojecten**.

De leerlessen uit dit project (en uit het project Interdisciplinair Circulair Architectuur Laboratorium) vormen tevens **de basis voor www.maakdebrug.be**. Daarin wordt het **businessmodel voort uitgewerkt** op basis van verschillende hypothesen, zoals een deels gesloten model met lidmaatschap, sponsoring door bouwproducenten ...